

SKAZANIE NA PODSTAWIE OKOLICZNOŚCI ŁAGODZĄCYCH: ANALIZĘ PORÓWNAWCZĄ USTAWODAWSTWA UKRAINY I POLSKI

W artykule analizuje się podejścia prawny do procedur i podstaw do uwzględnienia okoliczności łagodzących kara w rozumieniu Kodeksu Karnego Ukrainy i Polski. Analiza wykazała plusy i minusy poszczególnych podejść i zaproponować sposoby wzajemnego harmonizacji ustawodawstwa tych państw. Badanie dało podstaw do stwierdzenia, że każdy z kodów ma swoje zalety i wady w stosunku do innego kodu i ustalenie wspólnych problematycznych aspektów siebie.

Słowa kluczowe: kara, okoliczności łagodzące karę, okoliczności, które pogarszają kara indywidualizacji kary, kodeks karny.

MITIGATING PUNISHMENT IN SENTENCING: COMPARATIVE ANALYSIS OF THE UKRAINIAN AND POLAND LEGISLATION

The article examines the legal approaches to the procedures and grounds for consideration of the circumstances, mitigating punishment according to Criminal Code of Ukraine and Poland. The analysis revealed the pros and cons of the respective approaches and gave the basis to suggest ways of mutual harmonization of legislation of these states. The study gave reason to conclude that each of the codes has its advantages and disadvantages relative to another code and to identify common problematic aspects of each.

Key words: sentencing, the circumstances mitigating punishment, circumstances that aggravate punishment, individualization of punishment, criminal code.

ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ ПРИ ПОМ'ЯКШУЮЧИХ ОБСТАВИНАХ: КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ

У статті досліджуються законодавчі підходи до визначення порядку та підстав врахування обставин, що пом'якшують покарання згідно кримінальних кодексів України та Польщі. Проведений аналіз дозволив виявити переваги та недоліки відповідних підходів та запропонувати шляхи взаємної гармонізації законодавства названих держав. Дослідження дало підстави для висновку про те, що кожен із кодексів має як свої переваги, так і недоліки відносно іншого кодексу, а також виявити спільні проблемні аспекти кожного з них.

Ключові слова: призначення покарання, обставини, що пом'якшують покарання, обставини, що обтяжують покарання, індивідуалізація покарання, кримінальний кодекс.

Розвиток суспільних відносин зумовлює необхідність постійного пошуку шляхів розвитку законодавства, який значною мірою залежить від вивчення та аналізу досвіду регламентації тих чи інших аспектів у законодавстві зарубіжних держав. Тим більше це питання є важливим з огляду на стратегічний розвиток європейських держав, одним із постулатів якого є, якщо це можливо, забезпечення максимальної гармонізації правових систем відповідних держав.

Саме тому, особливої ваги у цьому процесі набувають компаративістські дослідження, які мають своїм завданням порівняння законодавства різних держав на предмет виявлення спільних, відмінних рис, що, у свою чергу, є передумовою визначення переваг чи недоліків тих чи інших підходів до регулювання. При цьому, на наш погляд, запорукою результативності таких досліджень є їх максимальна деталізація, іншими

R. Babanly
Kierownik biura
naukowo-ekspertnego
Najwyższego Sądu
Specjalistycznego
Ukrainy w sprawach
cywilnych i karnych
(Kijów, Ukraina)

словами, максимальне звуження переліку питань, які беруться для порівняння, а також, якщо це можливо та доцільно, звуження переліку держав, законодавство яких є предметом відповідного аналізу.

Питанням вивчення зарубіжного досвіду у сфері визначення основних засад призначення покарання, а також аспектів врахування обставин, які помякшують покарання, займались ряд українських та зарубіжних вчених, до числа яких слід віднести І.І. Давидович, О.О. Дудорова, Т.І. Іванюк, І.Д. Козочкіна, А.С. Макаренко, В.В. Полтавець, Т.І. Сахарук, Н.А. Сторчак, В.А. Тулякова, М.І. Хавронюка та інших. Разом із тим, розвиток законодавства у цій сфері значною мірою залежить від співвіднесення його основних положень із нормами законодавства зарубіжних держав, а відтак це питання вимагає додаткового системного вивчення.

Враховуючи наведене, метою цієї статті є порівняння українського та польського кримінального законодавства в частині регулювання порядку врахування обставин, що помякшують покарання при його призначенні.

Зазначене питання актуалізується насамперед тим, що законодавство України та законодавства Польщі у сфері регулювання обставин, що помякшують покарання має принципові, концептуальні відмінності. Так, якщо відповідно до Кримінального кодексу України (КК України) перелік обставин, що помякшують покарання є законодавчо визначеним, то згідно Карного кодексу Польщі (КК Польщі)[3] законодавство відповідного переліку не визначає. Якщо зазначає Т.І. Іванюк, законодавство Польщі, також таких держав як Іспанія, Республіка Болгарія, Республіка Польща, Франція, ФРН, Голландія не містить переліку обставин, які помякшують покарання. Визнання певних обставин справи такими, що помякшують покарання, за цими кримінальними законами повністю покладається на розгляд суду [2].

Натомість питанням врахування обставин, які помякшують покарання згідно КК України приділено істотну увагу у відповідних нормах. Так, відповідно до ст. 65 КК України, врахування обставин, що помякшують покарання належить до засад призначення покарання. У свою чергу, ст. 66 КК України встановлює перелік таких обставин, до яких належать: 1) зявлення із зізнанням, щире каяття або активне сприяння розкриттю злочину; 2) добровільне відшкодування завданого збитку або усунення заподіяної шкоди; 2-1) надання медичної або іншої допомоги потерпілому безпосередньо після вчинення злочину; 3) вчинення злочину неповнолітнім; 4) вчинення злочину жінкою в стані вагітності; 5) вчинення злочину внаслідок збігу тяжких особистих, сімейних чи інших обставин; 6) вчинення злочину під впливом погрози, примусу або через матеріальну, службову чи іншу залежність; 7) вчинення злочину під впливом сильного душевного хвилювання, викликаного неправомірними або аморальними діями потерпілого; 8) вчинення злочину з перевищенням меж крайньої необхідності; 9) виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації, поєднане з вчиненням злочину у випадках, передбачених цим Кодексом.

Разом із тим, ця ж стаття містить положення, згідно з яким зазначений перелік не є вичерпним, оскільки, якщо цього вимагають обставини справи, при призначенні покарання суд може визнати такими, що його помякшують, і інші обставини.

У свою чергу, в якості з'ясування правового значення існування таких обставин необхідно звернути увагу на два основних аспекти. По-перше, відповідно до ст. 69 КК України за наявності кількох обставин, що помякшують покарання та істотно знижують ступінь тяжкості вчиненого злочину, з урахуванням особи винного суд, умотивувавши своє рішення, може призначити більш м'яке покарання, ніж передбачено законом або перейти до іншого більш м'якого виду покарання, або не призначити додаткове покарання. Виняток становлять лише корупційні злочини, при вчиненні яких зазначена ст. 69 КК України не застосовується. По-друге, існування декількох обставин має значення при призначенні покарання, оскільки відповідно до ст. 69-1 КК України за наявності обставин, що помякшують покарання, передбачених пунктами 1 та 2 частини першої статті 66 цього Кодексу, відсутності обставин, що обтяжують покарання, а також при визнанні обвинуваченим своєї вини, строк або розмір покарання не може перевищувати двох третин максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого відповідною санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини.

У свою чергу, відповідно до § 2 ст. 53 КК Польщі, призначаючи покарання, суд бере до уваги, зокрема, мотивацію та поведінку винної особи, вчинення злочину разом з неповнолітнім, характер і ступінь порушення обов'язків, покладених на винну особу, характер і розмір негативних наслідків злочину, властивості характеру і особисті умови винної особи, спосіб життя до вчинення злочину і поведінку після його вчинення, а також, особливо, намагання відшкодувати збитки або в іншій формі задовільнити почуття соціальної справедливості й поведінку потерпілого. Таким чином, незважаючи на відсутність конкретного переліку обставин, що помякшують покарання, певні позитивні характеристики, які впливають з обставин злочину, самої особи, яка його вчинила, її поведінки як під час, так і після його вчинення, не залишаються поза увагою судді.

Натомість КК Польщі досить детально регламентує підстави та умови здійснення надзвичайного помякшення покарання, яке фактично є аналогом українського призначення більш м'якого покарання, ніж передбачене законом. Згідно з § 1 ст. 57 КК Польщі, якщо з'являються кілька незалежних одна від одної підстав для надзвичайного помякшення або посилення покарання, то суд може лише один раз надзвичайно помякшити або посилити покарання, беручи до уваги всю сукупність підстав для помякшення або посилення. Підставами для надзвичайного помякшення покарання є такі: суд може застосувати надзвичайне помякшення покарання в особливо обґрунтованих випадках, коли навіть найменше покарання, передбачене за злочин, вважалось би непропорційно суворим, зокрема: 1) якщо потерпілий примирився з винною особою, шкода була виправлена або потерпілий і винна особа домовились про спосіб такого виправлення, 2) з урахуванням ставлення винної особи, в разі, коли вона намагалась виправити заподіяну шкоду або запобігання її заподіяння, 3) якщо винна у вчиненні умисного злочину особа або її близька особа зазнали істотної шкоди у зв'язку з вчиненням злочином.

Крім того, згідно §§ 3,4 надзвичайне помякшення покарання застосовується для винної особи, яка вчиняла злочин разом з іншими особами, якщо вона надасть правоохоронному органу інформацію стосовно осіб, що брали участь у вчиненні злочину, та інших істотних обставин його вчинення. За поданням прокурора суд може застосовувати надзвичайне помякшення покарання, і навіть умовно відстрочити його виконання для винної особи, яка незалежно від пояснень у своїй справі розкрила слідчому органу і представила йому істотні обставини злочину, за вчинення якого передбачене покарання позбавленням волі понад 5 років.

Таким чином, з огляду на наведене, можемо констатувати істотну відмінність підстав надзвичайного помякшення покарання. Якщо відповідно до законодавства України таке помякшення здійснюється при наявності обставин, які істотно знижують ступінь тяжкості злочину, то згідно законодавства Польщі таке помякшення може бути зумовлене необхідною посткримінальною поведінкою особи, яка вчинила злочин, умовно за двома напрямками: 1) за напрямом примирення винного з потерпілим та відшкодування шкоди; 2) за напрямом надання необхідної інформації правоохоронним органам, як про вчинений ним, так і про інші злочини.

У контексті аналізу наведеної відмінності варто зауважити про те, що такі відмінності не є взаємовиключними та кожен із наведених підходів є по-своєму обґрунтованим. Так, український підхід, який пов'язує надзвичайне помякшення покарання із існуванням обставин, які знижують ступінь тяжкості злочину, сприяє забезпеченню максимальної індивідуалізації покарання та диференціації відповідальності за цим критерієм. У свою чергу, польський підхід, згідно якого відповідне помякшення допускається при наданні правоохоронним органам необхідної інформації також є обґрунтованим, оскільки така інформація має істотний вплив для протидії злочинності та забезпечення належного розслідування злочинів.

Враховуючи наведене, можемо стверджувати що у цьому питанні законодавство двох аналізованих держав може бути вдосконалено шляхом взаємного запозичення наведених положень кримінальних кодексів.

Також порівняння інституту надзвичайного помякшення покарання дає підстави для висновку про те, що безперечною перевагою польського кримінального законодавства у цій частині є регламентація нижньої межі покарання, яка не може бути знижена при такому помякшення. Натомість українське законодавство таких законодавчих положень не містить. У свою чергу, за результатами проведеного дослідження судової практики призначення

більш м'якого покарання, ніж передбачене законом в Україні, нами зроблено висновок, що відсутність критеріїв, які мають враховуватись при вирішенні питання про обсяг, на який винному знижується покарання, зумовив існування випадків надмірного зниження покарання згідно правил ст. 69 КК, що може бути підставою нівелювання мети покарання [1].

Таким чином, обґрунтованим є існування відповідних законодавчих положень в КК Польщі, згідно з якими надзвичайне пом'якшення покарання полягає в призначенні покарання нижче мінімальної межі, передбаченої законом, або більш м'якого покарання, здійснюється відповідно до таких принципів: 1) якщо діяння є тяжким злочином, за вчинення якого передбачається покарання позбавленням волі строком 25 років, суд призначає покарання позбавленням волі строком не менше, ніж 8 років; 2) якщо діяння є іншим тяжким злочином, суд призначає покарання позбавленням волі строком, який не є меншим, ніж одна третина мінімальної межі, передбаченої законом, 3) якщо діяння є менш тяжким злочином, а нижня межа встановленого законом покарання позбавленням волі не є меншою за один рік, то суд призначає штраф, покарання обмеженням волі або позбавленням волі, 4) якщо діяння є менш тяжким злочином, а нижня межа встановленого законом покарання позбавленням волі є меншою за один рік, то суд призначає штраф або покарання обмеженням волі.

Проте, найбільш складним питанням, пов'язаним із врахуванням обставин, що пом'якшують покарання, є питання, яким саме чином суддя при призначенні покарання має врахувати відповідну обставину. Зазначене питання не деталізоване ані в КК України, ані в КК Польщі. Разом із тим, результати аналізу судової практики в Україні дозволяють стверджувати про те, що досить часто судді формально підходять до виконання законодавчої вимоги щодо врахування при призначенні покарання обставин, які його пом'якшують. Фактично, існують підстави для висновку, що дотримання наведеної вимоги підтверджується існуванням в обвинувальному вирокі тези наступного змісту: «при призначенні покарання суд, в якості пом'якшуючих обставин враховує щире каяття, активне сприяння розкриттю злочину». Однак, яким чином відбувається відповідне врахування, аналіз обвинувальних вироків не дає підстав встановити. Про врахування пом'якшуючих обставин можна здогадуватись у тих випадках, коли суддя, за наявності однієї або декількох таких обставин, та відсутності обтяжуючих обставин, призначив особі мінімальне покарання, передбачене санкцією статті. Проте, яким чином відбувається таке врахування при одночасній наявності пом'якшуючих та обтяжуючих обставин, а не лише згадка про такі обставини у судовому рішенні, на сьогодні, з огляду на відсутність відповідного аналізу у таких рішеннях, встановити неможливо.

Саме тому, значний теоретичний інтерес становить питання про те, яким чином має призначатись покарання при одночасній наявності обтяжуючих та пом'якшують обставин, а також інших обставин, які позитивно або ж негативно характеризують вчинений злочин, чи осіб, які його вчинили. Як відомо, це питання чинним кримінальним законодавством чітко не врегульовано і як більшість інших питань, які виникають на етапі призначення покарання, мають вирішуватись на розсуд суду. Разом із тим, у правових системах інших держав, наприклад, Великої Британії, існують більш чіткі вказівки, які можуть бути використані судом для забезпечення максимального врахування тих чи інших обставин. Наприклад, може бути закріплене правило, відповідно до якого початковою точкою визначення виду і розміру покарання є середнє покарання, передбачене у санкції статті, і за наявності обтяжуючих чи пом'якшуючих покарань, суд, відповідно збільшує або зменшує покарання відносно його середнього значення [4]. Варто зауважити, що ніхто не забороняє суду керуватись таким алгоритмом навіть за тих обставин, коли такі чіткі роз'яснення у законі про кримінальну відповідальність відсутні. Проте, відсутність такого алгоритму робить процес призначення покарання, якщо його розглядати у загальнодержавному вимірі, дещо хаотичним, оскільки кожен суддя, приймаючи власне рішення може починати відлік покарання як від нижньої межі, передбаченої у санкції, так і верхньої її межі, або навіть із середини. На наш погляд, така хаотичність і невизначеність може бути передумовою неналежного врахування обставин, що пом'якшують або обтяжують покарання при його призначенні.

Відсутність відповідних вказівок, по-перше, не дає можливості з'ясувати, яким чином покарання, призначене за наявності пом'якшуючих обставин відрізняється від покарання, яке було б призначене без наявності таких обставин. По-друге, такий стан регулювання не

дає підстав встановити, яким чином вирішується конкуренція при одночасній наявності обставин, які обтяжують та обставин, які обтяжують покарання.

Таким чином, результати проведеного порівняльного аналізу дають підстави для таких висновків. КК України та КК Польщі містять різні концептуальні підходи до регламентації обставин, які помякшують покарання, оскільки перший із наведених кодексів містить перелік відповідних обставин, а другий такого переліку не встановлює. Вважаємо, що з огляду на істотну роль таких обставин для індивідуалізації покарання та максимального врахування обставин конкретного злочину та особи, яка його вчинила, більш обґрунтованим є підхід, який реалізовано в КК України та який передбачає існування «відкритого» переліку таких обставин, тобто такого, який містить їх перелік, однак залишає за судом право віднести до їх числа й інші обставини.

Також проведений порівняльний аналіз дав підстави виявити існування норм, які регламентують призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом при існуванні виняткових умов. У цій частині сформульовано висновок про те, що законодавство двох аналізованих держав може бути вдосконалено шляхом взаємного запозичення положень кримінальних кодексів в частині визначення підстав для відповідного помякшення покарання.

Крім того, доведено, що перевагою КК Польщі при регулюванні питань надзвичайного помякшення покарання є регламентація нижньої межі покарання, яка не може бути знижена при такому помякшення.

Насамкінець, на підставі проведеного дослідження зроблено висновок про те, що недоліком як КК України, так і КК Польщі є відсутність чітких вказівок, які б конкретизували порядок та спосіб врахування обставин, що помякшують покарання та обставин, які його обтяжують.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабанли Р.Ш. Проблеми призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом (на підставі матеріалів судової практики) / Р.Ш. Бабанли // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право. – Випуск № 34, 2015. – С. 12 -16.
2. Іванюк Т.І. Обставини, які помякшують покарання, за кримінальним правом України : дис... канд. юрид. наук / Т. І. Іванюк; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. - К., 2006. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://bookwu.net/book_obstavini-yaki-pomyakshuyut-pokarannya-za-kriminalnim-pravom-ukrani_899/6_1.2.-obstavini-yaki-pomyakshuyut-pokarannya-za-kriminalnim-zakonodavstvom-zarubizhnih-derzhav.
3. Карний кодекс Республіки Польща. Переклад. – Київ, ВАІТЕ 2015. – 164 с. – Наукове редагування – д.ю.н., проф. Берзін П. С.
4. Sentencing Guidelines Council. Attempted Murder. Definitive Guideline : http://www.sentencingcouncil.org.uk/wp-content/uploads/Attempted_Murder_-_Definitive_Guideline_webaccessible1.pdf

MITIGATING PUNISHMENT IN SENTENCING: COMPARATIVE ANALYSIS OF THE UKRAINIAN AND POLAND LEGISLATION

R. BABANLY

The development of public relations necessitates a constant search for ways of development of the legislation, which largely depends on the study and analysis of experience of regulation of certain aspects in the legislation of foreign States. The more this issue is important, given the strategic development of European States, one of the tenets of which is, if possible, maximize harmonization of the legal systems of the States concerned.

Therefore, of particular importance in this process acquires comparativistic studies that have the task of comparing the law of different States to identify common, distinguishing characteristics, which in turn is a prerequisite for determining the advantages or disadvantages of certain approaches to regulation. Thus, in our view, the key to the effectiveness of such studies is their highest level of detail, in other words, the maximum narrowing of the list of issues which are

taken for comparison, and also, if possible and appropriate, the narrowing of the list of States whose legislation is the subject of the analysis.

Studying the foreign experience in the field to determine the basic principles of sentencing, as well as aspects of the circumstances that mitigate punishment, engaged in a number of Ukrainian and foreign scientists, among which should include I. I. Davidovitch, A. A. Dudorova, T. I. Ivanyuk, I. D. Kozochkin, A. S. Makarenko, V. V. Poltavets, T. I. Sakharuk, N. And. Storchak, V. A. Tulyakova, N. And. Havronyuk and others. However, the development of legislation in this area largely depends on the ratio of its main provisions with the norms of the legislation of foreign countries, and therefore, this issue requires further systematic study.

Given the above, the purpose of this article is to compare Polish and Ukrainian criminal law in the regulation of the accounting of the circumstances mitigating punishment in his appointment.

This question actualizarea primarily to the fact that the legislation of Ukraine and the Polish legislation in the field of regulation of the circumstances mitigating the punishment has a fundamental, conceptual differences. So, if according to the Criminal code of Ukraine (CC of Ukraine) the list of circumstances mitigating punishment is defined by law, according to the Criminal code of Poland (Poland, UK) legislation the relevant list does not define. If notes T. I. Ivanyuk, the legislation of Poland, also such countries as Spain, the Republic of Bulgaria, Republic of Poland, France, Germany, Holland does not contain a list of circumstances that mitigate punishment. The recognition of certain things in such circumstances that mitigate punishment, for these criminal laws squarely before the court .

But the question of the circumstances that mitigate punishment according to the criminal code of Ukraine is given significant attention in the standards. Thus, according to article 65 of the criminal code of Ukraine, taking into account the circumstances mitigating punishment belongs to the principles of sentencing. In turn, article 66 of the criminal code of Ukraine establishes the list of circumstances, which include: 1) the emergence of the confession, sincere repentance or actively assistance in detecting the offense; 2) voluntary compensation of the caused damage or elimination of the caused damages; 2-1) providing medical or other assistance to the victim immediately after the crime; 3) committal of crime by a minor; 4) Commission of a crime by a woman in state of pregnancy; 5) committal of crime as a result of a confluence of difficult personal, family or other circumstances; 6) committal of crime under the influence of threats, coercion or owing to material, office or other dependence; 7) Commission of a crime under the influence of strong emotion caused by improper or immoral actions of the victim; 8) Commission of crime with exceeding the limits of extreme necessity; 9) the performance of a special assignment to prevent or disclose criminal activity of an organized group or criminal organization, coupled with the Commission of a crime in the cases stipulated by this Code.

However, the same article contains a provision according to which the above list is not exhaustive, because, if this is required by the circumstances of the case, in imposing sentence, the court may admit such that his mitigating and other circumstances.

In turn, as clarify the legal values of the existence of such circumstances, it is necessary to pay attention to two main aspects. Firstly, according to article 69 of the criminal code of Ukraine when there are multiple circumstances that mitigate punishment and significantly reduce the severity of the crime, taking into account the personality of the guilty, the court, motivasi its decision to appoint softer punishment, than is provided by law or to switch to another softer kind of punishment, or not to assign additional punishment. The only exceptions are corruption crimes, in the Commission of which is indicated by V. 69 criminal code of Ukraine does not apply. Secondly, the existence of several factors is important when imposing sentence, because according to article 69-1 of the criminal code of Ukraine in the presence of the circumstances mitigating the punishment provided for in paragraphs 1 and 2 of part one of article 66 of this Code, the absence of circumstances aggravating punishment, and also the recognition of guilt by the accused, the period or the size of punishment cannot exceed two thirds of maximum term or the size of the most strict kind of the punishment provided by the sanction of corresponding article (sanction part of the article) of the Special part.

In turn, in accordance with § 2 of article 53 of the criminal code of Poland, imposing the punishment, the court takes into account in particular the motivation and behavior of the perpetrator, committing the offence together with the juvenile, the nature and extent of the breach of the duties imposed on the offender, the nature and extent of negative consequences of the

crimes, character traits and personal conditions of the perpetrator, the lifestyle before committing the crime and the behavior after its Commission, and also, especially, the desire to repair the damage or otherwise to satisfy a sense of social justice and the behavior of the victim. Thus, despite the absence of a specific list of circumstances mitigating punishment, certain positive characteristics that arise from the circumstances of the crime, the person who committed it, his behavior both during and after its Commission, do not remain without attention of the judge.

But UK Poland reglamentary in sufficient detail the grounds and conditions for implementation of the extraordinary mitigation of punishment, which is actually the equivalent of the Ukrainian appointment of softer punishment, than is provided by law. According to § 1 of article 57 of the criminal code of Poland, if there are several independent from each other, the grounds for extraordinary mitigation or strengthening of sentence, the court may, only once extremely commute or aggravate the punishment, taking into account the totality of the grounds for mitigation or enhancement. The grounds for extraordinary mitigation of punishment: the court may apply extraordinary mitigation of the penalty in particularly justified cases when even the slightest punishment prescribed for the crime would be considered disproportionately harsh, in particular: 1) if the victim is reconciled with the guilty face, sorry was amended, or the victim and the perpetrator have agreed on the way this kind of repair, 2) given the attitude of the perpetrator, in the case when she was trying to fix the harm caused or prevent its infliction, 3) if guilty of committing an intentional crime, the person or its close person suffered serious damage in connection with the crime.

Furthermore, according to §§ 3,4 extraordinary mitigation of punishment applied to the perpetrator who committed the crime jointly with others, if she will provide law enforcement authorities information concerning persons involved in the offence and other relevant circumstances of its Commission. According to the Prosecutor, the court may apply extraordinary mitigation of punishment and even to conditionally postpone his execution for the perpetrator, regardless of the explanation in his case was disclosed to the investigating authority and provided it with significant circumstances of the crime for the Commission of which is punishable by imprisonment for more than 5 years.

Thus, given the above, we can state a significant difference of the grounds for extraordinary mitigation of punishment. If, in accordance with the legislation of Ukraine is easing carried out in the presence of circumstances which significantly reduce the severity of the crime, under the laws of Poland such a softening may be due to the necessary postcriminal behavior of the perpetrator of the crime, relatively in two directions: 1) in the direction of reconciliation of the guilty with the victim and reparation; 2) in the direction of providing necessary information to law enforcement agencies, as about crime and other offences.

In the context of the analysis given the differences it is worth noting that such differences are not mutually exclusive and each of these approaches in its own way justified. Thus, the Ukrainian approach, which associates the extraordinary mitigation of punishment with the existence of circumstances which reduce the gravity of a crime, contributes to securing the maximum of individualization of punishment and the differentiation of the responsibility for this criterion. In turn, the Polish approach, according to which appropriate mitigation is allowed when providing law enforcement the necessary information also is reasonable because such information has a substantial impact to combating crime and ensuring the appropriate investigation of crimes.

Given the above, I can say that in this matter the legislation of the two analyzed States can be improved through mutual borrowing given the provisions of the criminal codes.

Also compare Institute for extraordinary mitigation of the sentence gives grounds for conclusion that the undoubted advantage of the Polish criminal legislation in this part is regulation the lower limit of punishment which cannot be reduced by such mitigation. But the Ukrainian legislation of such provisions does not contain. In turn, the results of the conducted research of judicial practice of appointment of softer punishment, than is provided by law in Ukraine, we concluded that the absence of criteria that should be considered when deciding on the amount to which the wine is reduced punishment, has resulted in the existence of cases of excessive reduction of punishment according to the rules of article 69 of the criminal code, that can be the basis of leveling the objectives of punishment.

Thus, justified is the existence of relevant legislative provisions in the criminal code of Poland, according to which an extraordinary mitigation of punishment is to appoint punishment

below the minimum limit prescribed by law or more lenient sentence, shall be in accordance with the following principles: 1) if the act is a serious offence for which the punishment shall be deprivation of liberty for a term of 25 years, the court assigns punishment by imprisonment for a term of not less than 8 years; 2) if the act constitutes another serious offence, the court assigns punishment by imprisonment for a period not less than one-third of the minimum limit provided by law 3) if the act is a less serious crime, and the lower limit of statutory punishment by imprisonment not less than one year, the court assigns a fine, the penalty of restriction of liberty or imprisonment, 4) if the act is a less serious crime, and the lower limit of statutory punishment by imprisonment for less than one year, the court assigns a fine or the penalty of restriction of liberty.

However, the most challenging issue related to the circumstances mitigating punishment, is the question of exactly how the judge when sentencing should take into account a relevant circumstance. Not detailed nor specified in the criminal code of Ukraine nor the criminal code of Poland. However, the results of the analysis of judicial practice in Ukraine allow to assert that quite often judge the formal approach to the implementation of the legislative requirements into account when sentencing the circumstances of which it softens. In fact, there are grounds for a finding that compliance with the above requirements is confirmed by the existence in the conviction of the theses read as follows: "in imposing sentence, the court, as mitigating circumstances into account Frank repentance, active assistance in detecting a crime". However, how is the appropriate accounting, analysis of convictions is no reason to install. About the consideration of mitigating circumstances can be assumed in cases where the judge, in the presence of one or more of the following circumstances and no aggravating circumstances, the appointed person the minimum punishment provided by the sanction of article. However, how is this accounting with the simultaneous presence of mitigating and aggravating circumstances, and not just the mention of these circumstances in the court decision, today, given the lack of appropriate analysis in such decisions, it is impossible to determine.

It is therefore, of considerable theoretical interest is the question about how should punishment be administered in the simultaneous presence of aggravating and mitigating circumstances, and other circumstances that positively or negatively describe the crime, persons who committed it. As you know, this is a question the current criminal law is not clearly settled and other issues that arise at the stage of sentencing should be dealt with at the discretion of the court. However, in the legal systems of other countries, e.g. the UK, there are more explicit instructions that can be used by the court to ensure that maximum consideration is given to certain circumstances. For example, can be assigned to a rule, according to which the starting point of determining the type and amount of punishment is secondary to the punishment provided in sanctions of the article, and in the presence of aggravating or mitigating punishment the court, accordingly increases or reduces the punishment relative to its average value . It is worth noting that nobody forbids the court to be guided by the following algorithm even under those circumstances, when such a clear explanation in the law on criminal responsibility do not exist. However, no such algorithm makes the process of sentencing, if it is considered a national dimension, a bit chaotic, because each judge, taking their own decision to start the countdown of punishment as from a lower limit under sanctions, and its upper border or even the middle. In our opinion, such randomness and uncertainty can be a prerequisite inappropriate considering the circumstances, mitigating or aggravating in his appointment.

The lack of appropriate guidance, firstly, makes it impossible to figure out how the sentence imposed in the presence of extenuating circumstances differ from the punishment that would be designed without the existence of such circumstances. Secondly, such regulation does not give grounds to establish how competition is resolved in the simultaneous presence of circumstances aggravating and circumstances, aggravating.

Thus, the results of comparative analysis give grounds for such conclusions. The criminal code of Ukraine and the criminal code of Poland contains a variety of conceptual approaches to regulation of the circumstances that mitigate punishment because the first of the following codes contains a list of the relevant circumstances, and the second such a list does not set. We believe that given the significant role of such circumstances for the individualization of punishment and the maximum accounting of the specific circumstances of the crime and persons who committed it, is more reasonable approach, which is implemented in criminal code of Ukraine and envisages

the existence of "open" list of circumstances, that is, one that contains their list, however, leaves the court the right to refer to them and other circumstances.

The comparative analysis provided a basis to identify the existence of rules governing the assignment of a milder punishment than envisaged by law in the presence of exceptional conditions. This part concludes that the legislation of the two analyzed States can be improved through mutual borrowing provisions of the criminal codes in determining the appropriate grounds for mitigation of punishment.

In addition, it is proved that the advantage of the criminal code of Poland by the regulation of extraordinary mitigation of punishment is a regulation of the lower limit of punishment which cannot be reduced by such mitigation.

Finally, on the basis of the conducted research it is concluded that a disadvantage in the criminal code and the criminal code of Poland is the lack of clear guidelines that would specify the manner and method of accounting of the circumstances mitigating the punishment and circumstances that burdened him.

REFERENCES:

1. Babanly R.Sh. Problemy pryznachennya bilsh myakogo pokarannya, nizh peredbacheno zakonom (na pidstavi materialiv sudovoyi praktyky) / R.Sh. Babanly // Naukovyj visnyk Uzhgorodskogo nacionalnogo universytetu. Seriya «Pravo. – Vypusk # 34, 2015. – S. 12 - 16.
2. Ivanyuk T.I. Obstavyny, yaki pomyakshuyut pokarannya, za kryminalnym pravom Ukrayiny : dys... kand. yuryd. nauk / T. I. Ivanyuk; Kyiv. nacz. un-t im. T.Shevchenka. - K., 2006. [Elektronnyj resurs] – Rezhym dostupu: http://bookwu.net/book_obstavini-yaki-pomyakshuyut-pokarannyaza-kriminalnim-pravom-ukrani_899/6_1.2.-obstavini-yaki-pomyakshuyut-pokarannya-za-kriminalnim-zakonodavstvom-zarubizhnih-derzhav.
3. Karnyj kodeks Respubliki Polshha. Pereklad. – Kyiv, VAITE 2015. – 164 c. – Naukove redaguvannya – d.yu.n., prof. Berzin P. S.
4. Sentencing Guidelines Council. Attempted Murder. Definitive Guideline : [http://www.sentencingcouncil.org.uk/wp-content/uploads/Attempted_Murder -
_Definitive_Guideline_webaccessible1.pdf](http://www.sentencingcouncil.org.uk/wp-content/uploads/Attempted_Murder_-_Definitive_Guideline_webaccessible1.pdf)